

PREHLAD VYBRANÝCH ROZHODNUTÍ ÚSTAVNÉHO SÚDU SLOVENSKEJ REPUBLIKY

za obdobie december 2011

III. senát

Nálezy:

spisová značka	III. ÚS 356/2011
sudca spravodajca	Ján Auxt
druh konania	čl. 127 konanie o sťažnostiach fyzických a právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	nález – vyhovené
dátum rozhodnutia	22. novembra 2011
dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv	čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd
skutkový stav a základné fakty	<p>Sťažovateľka sa žalobou na krajskom súde domáhala preskúmania zákonnosti právoplatného rozhodnutia Colného riaditeľstva Slovenskej republiky a Colného úradu B., ktorým bola zaviazaná zaplatiť colný dlh v sume 52 862 Sk. Krajský súd rozsudkom z 12. januára 2010 žalobu sťažovateľky zamietol, pričom po odvolaní sťažovateľky Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) rozsudkom z 28. apríla 2011 rozsudok krajského súdu v zmysle § 219 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) potvrdil.</p> <p>Podstata námietok sťažovateľky spočívala v tom, že najvyšší súd sa</p> <ul style="list-style-type: none"> - nezaoberal žalobnou a odvolacou námietkou, že colné orgány nevykonali ňou navrhnutý dôkaz – výsluch vodiča, ktorý tovar prepravil na územie Slovenskej republiky, čím sa mohli objasniť skutočnosti potrebné pre rozhodnutie o vymeraní colného dlhu sťažovateľke, čím postupovali v rozpore s § 34, ako aj § 3 a § 32 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o správnom konaní“), - nevysporiadal sa s otázkou, že podľa relevantnej právnej úpravy je spoločným a nerozdielnym dlžníkom popri sťažovateľke aj dopravca, ak považovali colné orgány za preukázané, že tovar unikol colnému dohľadu, - nevyhodnotil ako dôkaz listinu predloženú sťažovateľkou krajskému súdu (list adresovaný colnému úradu zo 17. januára 2003), ktorým preukazovala, že vo viacerých prípadoch, ktoré sa jej týkali, došlo k odňatiu tovaru spod colného dohľadu až po jeho dodaní úradu určenia, čo vylučuje jej zodpovednosť za vznik colného dlhu, čím sťažovateľka nepriamo poukazovala na protiprávnu činnosť colníkov, ktorých colné orgány ani nevypočuli. Tento dôkaz vyvracal argumentáciu colných orgánov a preukazoval, že nezaevidovanie dodania tovaru colnými orgánmi vo svojej evidencii nepreukazuje porušenie povinností sťažovateľkou, ale naopak, je dôkazom o splnení si povinností vyplývajúcich zo spoločného tranzitného režimu a dôkazom o porušovaní právnych predpisov colnými orgánmi. <p>Sťažovateľka poukázala aj na iné viaceré rozhodnutia najvyššieho súdu v konaní, ktorého bola tiež účastníčkou, a ktoré sa týkali „rovnakej skutkovej veci“ (napr. rozsudok sp. zn. 3 Sžo KS 30/2006 zo 7. septembra 2006 alebo rozsudok sp. zn. 5 Sžf 81/2008 z 22. septembra 2009), ktorým dospel najvyšší súd k úplne opačným právnym záverom a rovnaké námietky sťažovateľky boli posúdené ako dôvodné na zrušenie napadnutých rozhodnutí krajského súdu (resp. colných orgánov). Poukázala tiež na nález ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 118/2010 z 11. novembra 2010, ktorý rozhodol, že jej označené práva</p>

	<p>boli v totožnej veci porušené.</p> <p>Sťažovateľka vo svojej sťažnosti namietala porušenie jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a jej práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, predmetným rozsudkom najvyššieho súdu vo vyššie uvedenom konaní.</p>
<p>ratio decidendi</p>	<p>Ústavný súd uviedol, že ako prvou sa zaoberal námietkou nedostatku riadneho odôvodnenia rozsudku najvyššieho súdu, ktorý sa podľa tvrdení sťažovateľky nevysporiadal so všetkými skutkovo a právne relevantnými otázkami súvisiacimi s predmetom súdnej ochrany. Krajský súd žalobu zamietol v podstate z dôvodu, že colné konanie v prípade sťažovateľky začalo podaním colného vyhlásenia v čase začatia prepravy v Nemecku, čo bolo ešte počas účinnosti zákona „č. 180/1996 Z. z.“, ktorého ustanovenia sú v dôsledku toho aplikovateľné v zmysle § 458 ods. 1 zákona č. 199/2004 Z. z. Colný zákon a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Zároveň nepovažoval za sporné, že sťažovateľke vznikol colný dlh odňatím tovaru spod colného dohľadu, keďže tovar nebol predložený colnému úradu určenia. Krajský súd sa však nezaoberal žalobnými námietkami týkajúcimi sa nedostatočne zisteného skutkového stavu. Krajský súd v rozsudku nijako nevyhodnotil ani listinný dôkaz predložený sťažovateľkou v priebehu konania - list žalovaného adresovaný colnému úradu zo 17. januára 2003. Rozsudok krajského súdu však ústavný súd pre nedostatok právomoci vyplývajúci z princípu subsidiarity podľa čl. 127 ods. 1 ústavy preskúmať nemohol.</p> <p>Ústavný súd uviedol, že najvyšší súd sa odvolacími dôvodmi sťažovateľky vysporiadal tým spôsobom, že sa sústredil na tie otázky, na ktoré krajský súd určitým spôsobom odpovedal, ale opomenul reagovať na tie skutkové a právne relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, ktoré síce sťažovateľka v žalobe (a následne v odvolaní) uplatnila, avšak z určitých dôvodov ostali mimo pozornosti krajského súdu a neskôr aj najvyššieho súdu.</p> <p>Ústavný súd konštatoval, že najvyšší súd v rozsudku nedal žiadnu, nie to ešte ústavne akceptovateľnú odpoveď na to:</p> <ul style="list-style-type: none"> - či rozhodnutie žalovaného správneho orgánu vychádza z dostatočne zisteného skutočného stavu veci, aj keď colné orgány odmietli vykonať sťažovateľkou navrhovaný dôkaz – výsluch vodiča, ktorý tovar prepravoval v čase, keď prišiel na územie Slovenskej republiky, avšak podľa žalovaného nedošiel do colného úradu určenia, - prečo nebola sťažovateľka zviazaná (ak jej zodpovednosť bola zistená) na úhradu colného dlhu spoločne a nerozdielne s dopravcom, - ako vyhodnotil list žalovaného adresovaný colnému úradu zo 17. januára 2003, z obsahu ktorého vyplýva, že v mnohých iných prípadoch, kde vystupovala sťažovateľka, bolo odbornou expertízou ústavu Policajného zboru zistené, že v niektorých prípadoch boli pečiatky na spätných listoch tranzitných dokladov falšované, avšak vo väčšine prípadov boli pečiatky pravé, a teda dodanie tovaru colnému úradu určenia bolo potvrdené a k porušeniu predpisov a odňatiu tovaru spod colného dohľadu došlo až po dodaní tovaru úradu určenia, z čoho sťažovateľka vyvodzovala protiprávnu činnosť colníkov a absenciu jej zodpovednosti za colný dlh. Z uvedeného listu taktiež vyplývalo, že originály potvrdených spätných listov zaslali slovenským colným orgánom nemecké colné orgány, čo taktiež mohlo potvrdzovať tvrdenia sťažovateľky. <p>Podľa ústavného súdu v okolnostiach rozhodovanej právnej veci odvolacie námietky sťažovateľky signalizovali možnosť ich podstatného vplyvu na právne posúdenie zákonnosti rozhodnutia žalovaného, ako aj prvostupňového colného úradu. Napokon táto skutočnosť bola zrejmá aj z rozhodovacej činnosti najvyššieho súdu v iných obdobných veciach sťažovateľky (rozsudok sp. zn. 3 Sžo KS 30/2006 zo 7. septembra 2006, rozsudok sp. zn. 5 Sžf 81/2008 z 22. septembra 2009). Aj napriek tomu, že ústavný súd stabilne zastáva názor, že nie je jeho úlohou zjednocovať rozhodovaciu prax všeobecných súdov, lebo zjednocovanie rozhodovacej praxe je vecou odvolacích súdov, resp. najvyššieho súdu (I. ÚS 199/07, I. ÚS 235/07, I. ÚS 256/08), na tieto skutočnosti poukázal preto, že z nich vyplývala relevancia skutkových a právnych námietok sťažovateľky pre rozhodnutie správneho súdu v konaní, ktorého výsledok (rozsudok) bol napadnutý sťažnosťou v tomto konaní na ústavnom súde.</p> <p>Ústavný súd preto konštatoval, že bolo ústavnou povinnosťou najvyššieho súdu na uvedenú žalobnú a odvolaciu argumentáciu sťažovateľky primeraným a ústavne konformným spôsobom reagovať. Najvyšší súd však v odôvodnení napadnutého rozsudku nedal presvedčivú a jasnú odpoveď na podstatné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany a nereagoval ani na podstatné odvolacie námietky, pričom od uvedenej</p>

	<p>povinnosti ho nemohlo oslobodiť ani znenie § 219 ods. 2 OSP, ktoré nemožno aplikovať čisto formálne, ale v spojení s judikatúrou ústavného súdu a ESLP a súčasne v spojení s § 157 ods. 2 OSP (m. m. I. ÚS 126/2010). Podľa uvedeného ustanovenia (ktoré primerane platí aj pre odvolací správny súd) totiž súd v odôvodnení rozsudku okrem iného uvedie, ako vec právne posúdil. Ako je zrejmé z odôvodnenia rozsudku krajského súdu, tento sťažovateľkou prednesenú podstatnú argumentáciu právne neposúdil. Za týchto okolností bolo preto povinnosťou odvolacieho súdu (a to bez ohľadu na znenie § 219 ods. 2 OSP) napraviť pochybenie krajského súdu a primeraným a ústavne akceptovateľným spôsobom reagovať na podstatné žalobné a odvolacie námietky sťažovateľky. Najvyšší súd sa však touto právnou argumentáciou sťažovateľky vôbec nezaoberal, v dôsledku čoho ústavný súd konštatoval, že svojím postupom pri odôvodnení napadnutého rozsudku porušil základné právo sťažovateľky na súdnu ochranu a právo na spravodlivé súdne konanie.</p> <p>Na základe uvedeného ústavný súd rozhodol, že rozsudkom najvyššieho súdu bolo porušené základné právo sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a jej právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, tento zrušil a vec vrátil najvyššiemu súdu na ďalšie konanie (obdobne, ako to bolo vo veci sťažovateľky vedenej na ústavnom súde pod sp. zn. I. ÚS 118/2010).</p>
<p> Používané odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESLP a iných súdov</p>	<p>Judikatúra Ústavného súdu Slovenskej republiky: II. ÚS 410/06 I. ÚS 199/07, I. ÚS 235/07, I. ÚS 256/08 I. ÚS 126/2010</p> <p>Judikatúra Najvyššieho súdu Slovenskej republiky: rozsudok sp. zn. 3 Sžo KS 30/2006 zo 7. septembra 2006 rozsudok sp. zn. 5 Sžf 81/2008 z 22. septembra 2009</p> <p>Judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva: García Ruiz c. Španielsku z 21. januára 1999 Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998 Kraska c. Švajčiarsko z 29. apríla 1993</p>

 spisová značka	 III. ÚS 44/2011
 sudca spravodajca	Rudolf Tkáčik
 druh konania	 čl. 127 konanie o sťažnostiach fyzických a právnických osôb
 druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	 nález – vyhovené
 dátum rozhodnutia	26. októbra 2011
 dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv	 čl. 19 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 8 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd
 skutkový stav a základné fakty	<p>Sťažovatelia boli užívatel'mi bytu, ktorý získal sťažovateľ vykonávajúci na základe zmluvy o dielo z 24. októbra 1964 činnosť správcu objektu, súčasťou ktorého bol tento byt. Platnosť zmluvy bola vymedzená na obdobie od 1. januára 1964 do 31. decembra 1964. Sťažovateľ vykonával činnosť správcu nepretržite do roku 1996, keď mu nový vlastník objektu oznámil, že mu už nebude vyplácaná odmena za výkon správcovskej činnosti. Listom z 10. októbra 2000 boli sťažovatelia ďalším, v poradí druhým novým vlastníkom objektu upovedomení o úprave výšky úhrad spojených s užívaním bytu. Tento vlastník podal okresnému súdu 30. novembra 2000 návrh na privolenie súdu k výpovedi z nájmu dotknutého bytu. Okresný súd rozsudkom sp. zn. 5 C 783/00 z 15. mája 2002 predmetný návrh zamietol s odôvodnením o nepreukázaní ani výpovedného dôvodu nezaplatenia „nájomného“ a ani výpovedného dôvodu hrubého porušovania dobrých mravov sťažovateľmi.</p> <p>V roku 2004 došlo k predaju objektu, kde sa dotknutý byt nachádzal, novým vlastníkom – odporcom, a títo doručili sťažovateľom výzvu na vypratanie bytu s odôvodnením, že</p>

neexistuje relevantný právny titul pre jeho ďalšie užívanie sťažovateľmi. Sťažovatelia reagovali odmietavým stanoviskom, v ktorom poukázali na skutočnosť, že v ich prípade ide o chránený nájom bytu. Na základe návrhu odporcov v roku 2004 začalo na okresnom súde konanie o vypratanie bytu vedené pod sp. zn. PK 24 C 231/2004. Podaný návrh sa opieral o argumentáciu, podľa ktorej mali sťažovatelia užívať dotknutý byt bez právneho titulu, že teda nejde o chránený nájom bytu, ktorý by zakladal nárok sťažovateľov na bytovú náhradu spojenú s výpoveďou nájmu.

Sťažovatelia 27. decembra 2004 podali na okresnom súde návrh, ktorým sa domáhali, aby bola odporcom uložená povinnosť zabezpečiť sťažovateľom plný a nerušený výkon práv spojených s užívaním dotknutého bytu v dome. V priebehu tohto konania vedeného na okresnom súde pod sp. zn. 4 C 585/2008 odporcovia 28. decembra 2006 oboznámili sťažovateľov so skutočnosťou, že získali od príslušného stavebného úradu povolenie na odstránenie objektu, kde sa dotknutý byt nachádzal. Sťažovatelia napadli toto povolenie návrhom na obnovu konania a súčasne návrhom na vydanie predbežného opatrenia v správnom konaní, na základe ktorého príslušný stavebný úrad rozhodnutím z 10. januára 2007 povolil obnovu konania a súčasne vydal predbežné opatrenie, ktorým odporcom nariadil zdržať sa výkonu predmetného rozhodnutia o povolení odstránenia stavby. I napriek uvedenej skutočnosti odporcovia zbúranie stavby zrealizovali. Sťažovatelia preto v konaní okresného súdu sp. zn. 4 C 585/2008 požiadali o pripustenie zmeny návrhu, a síce aby okresný súd uložil odporcom povinnosť zabezpečiť sťažovateľom primeraný náhradný byt. Táto zmena bola súdom pripustená. Takisto v súvisiacom konaní o vypratanie vedenom na okresnom súde pod sp. zn. PK 24 C 231/2004 odporcovia vzali svoj návrh späť, pričom sťažovatelia so zastavením tohto konania súhlasili.

Okresný súd v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 585/2008 rozhodol rozsudkom z 1. júla 2008, ktorým návrhu na uloženie povinnosti zabezpečiť sťažovateľom náhradný byt nevyhovel. V odôvodnení svojho rozhodnutia prezentoval okresný súd argumentáciu, že „navrhovateľmi tvrdený právny vzťah“ založený zmluvou o dielo z 24. októbra 1964 treba posudzovať podľa ustanovení zákona o pracovnom pomere domovníckom účinného do 1. januára 1966. Podľa názoru okresného súdu touto zmluvou založený pracovný pomer domovnícky zanikol uplynutím v zmluve dojednanej doby, teda 31. decembra 1964, čím došlo aj k zániku nároku na užívanie naturálneho bytu.

Proti rozsudku okresného súdu podali sťažovatelia 26. septembra 2008 odvolanie, v ktorom formulovali protiargumentáciu o ďalšom pokračovaní pracovného pomeru domovníckeho aj po uplynutí doby určenej zmluvou o dielo a tomu zodpovedajúcim pokračovaní práva užívať „naturálny (služobný) byt“. Sťažovatelia tvrdenie opierali o analogický a systematický výklad ustanovenia § 12 ods. 1 zákona o pracovnom pomere domovníckom, ktorý podľa ich názoru upravoval možnosť pokračovania pracovného pomeru domovníckeho aj po uplynutí doby určitej, vymedzenej zmluvou o dielo. V nadväznosti na to poukazovali na ustanovenie § 871 ods. 4 Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“), ktorým došlo k 1. januáru 1993 k transformácii predchádzajúceho užívacieho práva k dotknutému bytu na nájom služobného bytu. Napokon odkazujúc na právnu úpravu ustanovenia § 1 ods. 5 zákona č. 189/1992 Zb. dôvodili, že po ukončení správovskej činnosti sťažovateľa v roku 1996 prenajímateľ bytu v lehote troch mesiacov od tohto ukončenia nerealizoval výpoveď nájmu služobného bytu, preto došlo k jeho zmene na chránený nájom bytu na neurčitý čas.

Za predpokladu, že by konajúci súd takto nastolenú argumentáciu neuznal, boli sťažovatelia toho názoru, že je preukázané, že v čase po 1. januári 1993 nájomný vzťah existoval a bol uzavretý konkludentne.

V ďalšom bode odvolania sťažovatelia namietali odvolávajúci sa na ustálenú judikatúru nesprávnosť záveru okresného súdu o právnej irelevancii rozhodnutia prijatého v súvisiacom konaní o privolení súdu k výpovedi z nájmu bytu a toto rozhodnutie považovali za prekážku res iudicata potvrdzujúcu existenciu nájomného vzťahu.

Sťažovatelia predostreli aj námietky k vyvráteniu stanoviska okresného súdu, ktorý vylúčil možnosť aplikácie ustanovenia § 3 ods. 1 OZ pri rozhodovaní otázky priznania bytovej náhrady dôvodiac nesplnením podmienky existencie kolízie práva vlastníka bytu na ochranu vlastníctva s právom nájomcu bytu „na bývanie a ochranu rodiny“ vzhľadom

	<p>na zastavenie konania o vypratanie bytu bez rozhodnutia v merite veci. Za rovnako absurdnú považovali sťažovatelia aj interpretáciu rozhodnutia okresného súdu, ktorý uzavrel, že ochranu proti výkonu vlastníckeho práva odporcov s odkazom na ustanovenia § 3 ods. 1 OZ mali sťažovatelia uplatňovať v konaní o vypratanie bytu, a nemali teda súhlasiť so zastavením predmetného konania. Sťažovatelia dôvodili, že za okolností zbúrania stavby, keď už neexistoval predmet sporu, by ich nesúhlas so zastavením konania nemal zmysel, pretože konajúci súd by podaný návrh ako nevykonateľný musel aj tak zamietnuť.</p> <p>Krajský súd o podanom odvolaní rozhodol rozsudkom z 18. marca 2010, ktorým prvostupňové rozhodnutie ako vecne správne potvrdil. Vo svojom rozhodnutí kvalifikoval dokazovanie vykonané okresným súdom ako dostačujúce pre náležité zistenie skutkového stavu veci. Aj právne závery okresného súdu považoval krajský súd za vecne správne, čo odôvodnil poukazom na správnu aplikáciu relevantnej právnej úpravy, za ktorú považoval predovšetkým ustanovenia § 1, § 3, § 4 ods. 1 a 2, § 5, § 7 ods. 1 a 2, § 9 ods. 1 a 2 a § 11 zákona č. 4/1949 Sb. o pracovnom pomere domovníkom (ďalej len „zákon o pracovnom pomere domovníkom“), ustanovenia § 154 ods. 1 a § 155 OZ (v znení účinnom do 1. januára 1992), ustanovenia § 25 ods. 1, § 66, § 67 ods. 1 a 2 zákona č. 41/1964 Zb. o hospodárení s bytmi v znení neskorších predpisov, a napokon aj ustanovenie § 3 ods. 1 OZ. Krajský súd považoval odôvodnenie prvostupňového rozsudku za dostatočné, zodpovedajúce požiadavkám ustanovení § 157 ods. 2 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov.</p> <p>Sťažovatelia vo svojej sťažnosti namietali porušenie ich vyššie uvedených práv predmetným rozsudkom krajského súdu.</p>
<p>ratio decidendi</p>	<p>A. K námietke porušenia základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru</p> <p>1. Ústavný súd svoju prieskumnú právomoc zameril v prvom rade na námietku sťažovateľov, ktorí videli arbitrárnosť napadnutého rozhodnutia krajského súdu okrem iného aj v jeho nedostatočnom odôvodnení, v ktorom sa podľa ich názoru krajský súd nevyporiadal s niekoľkými nimi predstretými argumentmi relevantného charakteru.</p> <p>1.1. K argumentácii sťažovateľov vyvracajúcej záver prvostupňového súdu o neexistencii ich nájomného vzťahu, ktorú opierali o interpretáciu ustanovenia § 12 ods. 1 zákona o pracovnom pomere domovníkom.</p> <p>Sťažovatelia výslovne argumentovali, že aj keď citovaný zákon expressis verbis nešpecifikoval pojem pokračovania v pracovnom pomere domovníkom, analogický a systematický výklad označeného ustanovenia viedol k jednoznačnému záveru, že zákonodarca mal na mysli jedine pokračovanie v pracovnom pomere domovníkom po uplynutí určitej doby.</p> <p>Ústavný súd uviedol, že transformačné ustanovenie § 871 ods. 4 OZ, prijaté novelou – zákonom č. 509/1991 Zb. k 1. januára 1993, osobné užívanie bytov slúžiacich na trvalé ubytovanie pracovníkov organizácií zmenilo na nájom služobného bytu, pokiaľ tieto byty spĺňali kritériá ustanovené zákonom pre služobné byty. Zákon č. 41/1964 Zb. o hospodárení s bytmi v znení neskorších predpisov zaradzoval výslovne do kategórie služobných bytov aj domovnícke byty (§ 67 ods. 2). Rovnako chronologicky nasledujúca právna úprava zákona č. 189/1992 Zb. kvalifikovala byty domovnícke ako byty služobné [§ 1 ods. 2 písm. b)]. Právna úprava zákona č. 189/1992 Zb. situáciu, keď byt stratil charakter služobného bytu, pretože nájomca služobného bytu prestal vykonávať prácu, na ktorú bol nájom služobného bytu viazaný, regulovala tak, že pokiaľ zo strany prenajímateľa nedošlo do troch mesiacov k výpovedi nájmu, transformoval sa nájom služobného bytu na chránený nájom (§ 1 ods. 5 – účinný do 1. decembra 2001, k tomu pozri napr. rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 2 Cdo 67/2005).</p> <p>Ústavný súd bol teda toho názoru, že pokiaľ by nastolená argumentácia predstavujúca sťažovateľmi formulovanú interpretáciu ustanovenia § 12 ods. 1 zákona o pracovnom pomere domovníkom bola v prejednávanej veci konajúcim súdom zohľadnená ako správna, znamenala by pre sťažovateľov úspech v konaní. Ústavný súd preto považoval takto formulované argumentačné námietky sťažovateľov predstreté v podanom odvolaní za významné, vyžadujúce si poskytnutie náležitej súdnej odpovede. Z obsahu</p>

posudzovaného rozsudku však ústavný súd zistil, že krajský súd sa nastolenej argumentácii nevenoval a ani sa o nej dokonca vôbec v odôvodnení svojho rozhodnutia nezmienil.

1.2. Sťažovatelia ďalej predostreli podpornú argumentáciu smerujúcu k preukázaniu existencie nájomného vzťahu pre prípad, že by odvolacím súdom nebola uznaná nimi formulovaná prioritná interpretácia označeného ustanovenia § 12 ods. 1 zákona o pracovnom pomere domovníckom. Sťažovatelia boli toho názoru, že v takomto prípade bolo potrebné akceptovať vznik nájomného vzťahu zmluvou uzavretou konkludentným spôsobom. Vychádzali pritom z právnej úpravy § 686 ods. 1 OZ, ktorá nepodmieňuje platnosť nájomnej zmluvy jej písomnou formou, poukazovali súčasne na konkludentné splnenie jednotlivých náležitostí nájomnej zmluvy požadovaných ustanoveniami § 685 a nasledujúcich OZ, pričom túto interpretáciu opierali aj o súvisiacu judikačnú prax (rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 5 Cdo 266/2007 a sp. zn. 3 Cdo 46/97).

Ústavný súd konštatoval, že krajský súd sa v napadnutom rozsudku v danej otázke stotožnil so stanoviskom okresného súdu, a teda uzavretie nájomnej zmluvy konkludentnou formou neuznal. Takýto záver však krajský súd podporil iba stručným konštatovaním, že konkludentné uzatvorenie nájomného vzťahu nemožno vyvodit' len z konania právnych predchodcov odporcov, ktorí „určovali či upravovali“ výšku úhrad za užívanie dotknutého bytu. Odôvodnenie, ktorým by na základe relevantnej skutkovej a právnej úvahy poskytol krajský súd náležité konfrontačné stanovisko vyvracajúce zásadné tvrdenia sťažovateľov, aj v tomto prípade absentovalo a krajský súd povinnosť náležitého zdôvodnenia svojho čiastkového právneho záveru nesplnil.

1.3. Sťažovatelia v podanom odvolaní vytýkali okresnému súdu aj nesprávnosť jeho právneho záveru o právnej irelevancii rozhodnutia okresného súdu prijatého v konaní o privolenie súdu k výpovedi z nájmu vedenom pod sp. zn. 5 C 783/00. Sťažovatelia považovali toto rozhodnutie za prekážku res iudicata potvrdzujúcu existenciu nájomného vzťahu v ich prípade. Okresný súd sa však s ich názorom nestotožnil a konštatoval, že označené rozhodnutie sa obmedzovalo iba na zistenie „*prípadného nedoplatku za užívanie bytu*“ a otázku existencie nájomného vzťahu vôbec neriešilo.

Ústavný súd zistil, že krajský súd sa vo vzťahu k predmetnej odvolacej námietke obmedzil iba na prevzatie konštatívneho právneho záveru prvostupňovej inštancie bez toho, aby preskúmal tieto argumentačné námietky sťažovateľov vznesené k tejto otázke, ktoré sťažovatelia podložili súvisiacou judikatúrou (uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 100/01 z 28. mája 2002). Požiadavku spravodlivého procesu v podobe náležitej odpovede tak krajský súd nesplnil, a to navyše za okolností, keď sťažovatelia svoju obranu opierali o judikačnú prax podporujúcu ich právny záver. V tejto súvislosti v rámci svojej rozhodovacej činnosti už ústavný súd vyslovil názor, podľa ktorého ak súd rieši právnu otázku (tú istú alebo analogickú), ktorá už bola právoplatne vyriešená podstatne odlišným spôsobom bez toho, aby sa argumentačne vyrovnal so skoršími súdnymi rozhodnutiami, nekoná v súlade s princípom právnej istoty v zmysle čl. 1 ods. 1 ústavy a môže tým porušiť aj právo účastníka súdneho konania na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (III. ÚS 192/06). V posudzovanom prípade za uvedených okolností bol teda nedostatok súdnej odpovede znásobený aj porušením princípu právnej istoty.

Keďže krajský súd v označených prípadoch k vysporiadaniu sa s podstatnými argumentmi sťažovateľov buď vôbec nepristúpil (1.1. a 1.3.), alebo jeho odpoveď bola len formálna a argumentačne nedostačujúca (1.2.), ústavný súd dospel k záveru, že z dôvodu nedostatku odpovede, resp. odpovedí súdneho rozhodnutia v namietanom rozhodnutí došlo k porušeniu základného práva sťažovateľov podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj ich práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

2. Jedna z odvolacích námietok sťažovateľov bola adresovaná aj smerom k súdom poskytnutému vylučovaciemu výkladu zohľadňujúcemu len doslovné znenie zákona, ktorý podľa názoru sťažovateľov vyústil do absurdného záveru odporujúceho požiadavke ústavne súladného výkladu práva.

Ústavný súd uviedol, že v rámci svojej rozhodovacej činnosti zdôrazňuje požiadavku ústavne súladného výkladu, ktorý má vždy prioritné postavenie vyžadujúce, aby v prípadoch, keď uplatnenie štandardných metód výkladu poskytuje viaceré alternatívy výkladu, bol uprednostnený ten, ktorý zabezpečí plnohodnotnú, resp. plnohodnotnejšiu

	<p>realizáciu ústavou garantovaných základných práv a slobôd (pozri napr. II. ÚS 148/06, III. ÚS 348/06, IV. ÚS 209/07 a I. ÚS 252/07).</p> <p>Ústavný súd konštatoval, že konajúce súdy právny záver o neexistencii nájomného vzťahu nad rámec doplnili interpretačnou úvahou, podstata ktorej smerovala k záveru, podľa ktorého zánik vlastníckeho práva odporcov v dôsledku zbúrania dotknutého objektu absolútne vylúčil možnosť priznania bytovej náhrady v prospech sťažovateľov, pretože sťažovateľmi uplatňovaný nárok na jej priznanie musel byť zákonite viazaný na existenciu predmetu vlastníckeho práva.</p> <p>Dôsledky takto prezentovanej interpretácie právnej úpravy bytových náhrad bolo potrebné ilustrovať prostredníctvom praktickej úvahy. Pokiaľ by teda vlastník bytu realizoval svoje vlastnícke právo v rozpore so zákonom poskytujúcim ochranu dobromyseľným „nájomcom“, a to tak, že by ignoroval konanie o riešení predbežnej otázky existencie nájomného vzťahu ako podmienky nároku na bytovú náhradu a ešte pred jeho skončením by dotknutý predmet vlastníctva zničil, v intenciách prezentovaného výkladu krajského súdu (i okresného súdu) by aj v prípade následného potvrdenia existencie nájomného pomeru bol nárok nájomcu na bytovú náhradu vylúčený.</p> <p>Ústavný súd konštatoval, že takto formulovaný výklad krajského súdu zjavne signalizoval vytvorenie možnosti pre tzv. obchádzanie zákona umožňujúce zneužitie výkonu vlastníckeho práva zo strany prenajímateľa na úkor nájomcu a ako taký ho ústavný súd hodnotil ako výklad neakceptovateľný, odporujúci klauzule čl. 152 ods. 4 ústavy, majúci za následok porušenie procesných garancií spravodlivého súdneho konania vyplývajúcich jednak z čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj čl. 6 ods. 1 dohovoru.</p> <p>B. K námietke porušenia základného práva na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života podľa čl. 19 ods. 2 ústavy a k právu na rešpektovanie súkromného a rodinného života podľa čl. 8 dohovoru</p> <p>Ústavný súd uviedol, že účelom právnej úpravy bytových náhrad (v rámci ktorej je ako kritérium splnenia povinnosti zabezpečenia náhradného bytu stanovená podmienka primeranosti náhradného bytu) je okrem iného nepochybné aj zabezpečenie ochrany kvality života dotknutých subjektov. Dôsledkom arbitrárneho rozhodnutia v otázke bytovej náhrady je preto nepochybné zníženie kvality života nájomcu, ktorá je obsahovou súčasťou sféry súkromného a rodinného života predstavujúceho nielen intímnu sféru človeka, ale aj vzťahy so svojim bližším a vonkajším svetom (obdobne I. ÚS 13/00). V súlade s účelom ochrany základného práva zaručeného čl. 19 ods. 2 ústavy judikatúra k právnej úprave inštitútu bytových náhrad preto podrobne vykladá otázku primeranosti náhradného bytu.</p> <p>Ústavný konštatoval, že nakoľko o otázke zákonnej povinnosti odporcov týkajúcej sa zabezpečenia bytovej náhrady a smerujúcej k naplneniu účelu označených ústavnoprávnych garancií konajúci súd rozhodol arbitrárne, v rovine pozitívneho záväzku poskytnúť sťažovateľom ochranu pred neoprávneným zásahom do ich práva na súkromie svoju úlohu nespĺnil. Ústavný súd preto vyslovil aj porušenie základného práva sťažovateľov zaručeného čl. 19 ods. 2 ústavy a práva zaručeného čl. 8 dohovoru namietaným rozsudkom krajského súdu.</p> <p>Na základe uvedeného ústavný súd rozhodol, že práva sťažovateľov podľa čl. 19 ods. 2 a čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 8 dohovoru predmetným rozsudkom krajského súdu z 18. marca 2010 porušené boli. Tento rozsudok krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Sťažovateľom priznal finančné zadosťučinenie v sume 5 000 € pre každého z nich.</p>
<p>použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESLP a iných súdov</p>	<p>Judikatúra Ústavného súdu Slovenskej republiky:</p> <p>III. ÚS 192/06 III. ÚS 402/08 III. ÚS 341/07 II. ÚS 148/06, III. ÚS 348/06, IV. ÚS 209/07 a I. ÚS 252/07 I. ÚS 13/00 II. ÚS 8/96, II. ÚS 47/97, I. ÚS 4/02</p> <p>Judikatúra Najvyššieho súdu Slovenskej republiky: rozsudok sp. zn. 2 Cdo 67/2005</p>

	uznesenie sp. zn. 3 Cdo 100/01 z 28. mája 2002 Judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva: rozhodnutie vo veci Van de Hurk c. Holandsko z 19. apríla 1994 rozhodnutia vo veci Georgiadis c. Grécko z 29. mája 1997 a vo veci Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998 rozhodnutie vo veci Helle c. Fínsko z 19. decembra 1997 rozhodnutie vo veci Ruiz Torija c. Španielsko z 9. decembra 1994
--	---

Nálezy – priet'ahy v konaní

spisová značka	III. ÚS 416/2011
sudca spravodajca	Ľubomír Dobřík
druh konania	čl. 127 konanie o s'ťažnostiach fyzických a právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	nález – vyhovené
dátum rozhodnutia	2. novembra 2011
dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv	čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd
skutkový stav a základné fakty	S'ťažovateľ v procesnom postavení navrhovateľa vo svojej s'ťažnosti namietal porušenie jeho vyššie uvedených práv postupom krajského súdu v konaní, predmetom ktorého je návrh s'ťažovateľa na zaplatenie sumy 165 023,24 eur s príslušenstvom doručený okresnému súdu 12. októbra 2000. Ide o pohľadávku „na zaplatenie ceny dodávky investičných celkov“ voči spoločnosti I., a. s., K. (ďalej len „odporca“), ktorá s'ťažovateľovi vznikla na základe dohody o postúpení pohľadávky z 26. júla 2000 uzatvorenej medzi postupcom B., spol. s r. o., B. a postupníkom A., spol. s r. o., B., a následne na základe dohody o postúpení pohľadávky zo 7. novembra 2004 uzatvorenej medzi postupcom A., spol. s r. o., a s'ťažovateľom ako postupníkom. Predmetné konanie nebolo v čase rozhodovania ústavného súdu právoplatne skončené.
ratio decidendi	Ústavný súd považoval za dôležité zmieniť sa o tom, že v prípade s'ťažovateľa došlo k procesnoprávnemu nástupníctvu (sukcesii), teda k zmene doterajšieho účastníka konania na strane navrhovateľa, a to na základe singulárnej sukcesie (z titulu postúpenia pohľadávky na základe zmluvy). V tejto súvislosti bol 20. júna 2006 krajskému súdu doručený návrh s'ťažovateľa na vstup do konania namiesto doterajšieho účastníka konania na strane navrhovateľa. Krajský súd o návrhu rozhodol uznesením zo 4. augusta 2009 tak, že mu vyhovel. Uznesenie krajského súdu nadobudlo právoplatnosť 23. septembra 2009. Ústavný súd uviedol, že pripustením zmeny účastníkov konania na strane navrhovateľa však nedošlo ku vzniku nového procesnoprávneho vzťahu, ale k procesnoprávnemu nástupníctvu do už existujúceho procesnoprávneho vzťahu. Uvedená skutočnosť mala podľa názoru ústavného súdu zásadný význam pre vymedzenie obdobia, ktoré podlieha posúdeniu namietanej protiústavnosti konania krajského súdu, pretože v uvedenom prípade v dôsledku súdom povolenej zmeny účastníkov konania nedošlo k vzniku nového procesnoprávneho vzťahu (m. m. I. ÚS 52/01, IV. ÚS 222/03, II. ÚS 373/06). Aj s prihliadnutím na tento záver ústavný súd nemal pochybnosť o tom, že s'ťažovateľ môže uplatňovať právo na konanie bez zbytočných priet'ahov aj pre štádium konania, ktoré predchádzalo tejto zmene (obdobne III. ÚS 182/2011). Ústavný súd uviedol, že pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). Ústavný súd (obdobne ako

	<p>Európsky súd pre ľudské práva) pritom prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa.</p> <p>1. Pri hodnotení prvého kritéria ústavný súd konštatoval, že posudzovaná vec nie je skutkovo ani právne zložitá a tvorí štandardnú súčasť rozhodovacej činnosti všeobecných súdov s rozsiahlou judikatúrou, a preto doterajšiu dĺžku konania krajského súdu, ktorá predstavuje takmer 11 rokov, nemožno ospravedlniť žiadnou okolnosťou.</p> <p>2. Pri posudzovaní druhého kritéria ústavný súd uviedol, že nezistil také okolnosti, na základe ktorých by bolo možné konštatovať, že sťažovateľ významnou mierou prispel k predĺženiu predmetného konania.</p> <p>3. Pri hodnotení tretieho kritéria ústavný súd poukázal na to, že namietané konanie na krajskom súde trvá od 14. marca 2001, keď mu bol ako vecne a miestne príslušnému súdu postúpený návrh, ktorý bol pôvodne podaný 12. októbra 2000 na okresnom súde. Konanie sa dotýkalo základných práv a slobôd sťažovateľa až od 20. júna 2006, keď sa stal účastníkom tohto konania. V priebehu tohto obdobia ústavný súd zaznamenal dve obdobia nečinnosti krajského súdu v dĺžke 11 mesiacov.</p> <p>Ústavný súd uviedol, že aj keď konanie na krajskom súde trvá od 14. marca 2001, pri posudzovaní postupu krajského súdu z hľadiska dodržania záruk podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, nebolo možné doň zaradiť obdobie v celkovom trvaní 6 rokov, keď bolo konanie prerušené a keď sa spis nachádzal na najvyššom súde. Podľa názoru ústavného súdu však ani toto zistenie nemohlo ospravedlniť ďalší postup krajského súdu, keďže konanie nie je ešte ani po vyše 10 rokoch a 7 mesiacoch právoplatne skončené. Už len samotná dĺžka tohto súdneho konania signalizovala namietané porušenie označených práv sťažovateľa, navyše ak v priebehu tohto obdobia bol krajský súd viackrát nečinný.</p> <p>Ústavný súd konštatoval, že krajský súd pochybil, keď o návrhu, ktorým žiadal, aby na jeho miesto vstúpil do konania sťažovateľ, podľa § 92 ods. 2 a 3 OSP z júna 2006 nerozhodol bez zbytočných prietáhov, keďže o ňom rozhodol až uznesením zo 4. augusta 2009 (právoplatným 23. septembra 2009), čím svojím neefektívnym postupom aj takýmto spôsobom prispel k predĺženiu konania. Navyše, ďalší termín pojednávania krajský súd určil až na 15. apríl 2010.</p> <p>Podľa názoru ústavného súdu bol dôkazom neefektívneho postupu krajského súdu aj skutočnosť, že na doplnenie „opravy návrhu“ z 29. novembra 2004 bol sťažovateľ vyzvaný až 11. januára 2010, teda po uplynutí viac ako 5 rokov.</p> <p>Ústavný súd konštatoval, že krajský súd súčasne nekonanie vo veci ospravedlňuje tým, že je potrebné vyčkáť na právoplatné rozhodnutie vo veci návrhu na povolenie obnovy konania, ktoré je vedené na okresnom súde a v ktorom bolo 20. júla 2011 podané odvolanie proti prvostupňovému rozhodnutiu. Krajský súd v tejto súvislosti na pojednávaní, ktoré sa uskutočnilo 7. októbra 2010, konštatoval, že je potrebné vyžiadať spisy okresného súdu bez toho, aby konanie prerušil. Pritom, ak by tak učinil, sťažovateľ by mal právo podať proti tomuto rozhodnutiu opravný prostriedok, a navyše ak by došlo k prerušeniu konania spôsobom súladným so zákonom, zo zákona by sa nevykonávali vo veci pojednávania a neplynuli by lehoty podľa tohto zákona (§ 111 ods. 1 OSP). Tým, samozrejme, ústavný súd netvrdil, že zistil okolnosť, ktorá odôvodňuje prerušenie konania podľa § 109 ods. 2 písm. c) OSP, ale snažil sa apelovať na to, že ak krajský súd takúto okolnosť zistil a tvrdí ju, v takom prípade mal uznesením konanie prerušiť, pretože až rozhodnutím o prerušení konania nastanú účinky, ktoré platné právo s prerušeným konaním spája a ktoré predstavuje zákonnú prekážku plynulého postupu v konaní. Totiž podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nečinnosť súdu v dôsledku existencie zákonnej prekážky jeho postupu neposudzuje ako zbytočné prietahy v súdnom konaní (napr. III. ÚS 42/02, I. ÚS 65/03, II. ÚS 3/00, I. ÚS 214/06).</p> <p>Ústavný súd vzhľadom na vyššie uvedené dospel k záveru, že postupom krajského súdu v predmetnom konaní boli porušené práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru. Krajskému súdu prikázal v predmetnom konaní konať bez zbytočných prietáhov. Ústavný súd sťažovateľovi finančné zadost'učinenie nepriznal.</p>
<p>použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEP a iných súdov</p>	<p>Judikatúra Ústavného súdu Slovenskej republiky: I. ÚS 52/01, IV. ÚS 222/03, II. ÚS 373/06 III. ÚS 182/2011 III. ÚS 42/02, I. ÚS 65/03, II. ÚS 3/00, I. ÚS 214/06</p>

spisová značka	III. ÚS 92/2010
sudca spravodajca	Ľubomír Dobřík
druh konania	čl. 127 konanie o sťažnostiach fyzických a právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	nález – vyhovené
dátum rozhodnutia	22. novembra 2011
dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv	čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd
skutkový stav a základné fakty	Sťažovateľka vo svojej sťažnosti namietala porušenie jej vyššie uvedených práv postupom okresného súdu v konaní po právoplatnosti nálezU Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 43/06 z 20. apríla 2006.
ratio decidendi	<p>Ústavný súd uviedol, že sa podrobnejšie nezaoberal hodnotením veci do 20. apríla 2006 podľa troch kritérií posudzovania otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, pretože už nálezom sp. zn. IV. ÚS 43/06 vyslovil porušenie základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v predmetnom konaní a zároveň okresnému súdu prikázal konať vo veci bez zbytočných priet'ahov.</p> <p>Ústavný súd poukázal na to, že už len trvanie napadnutého konania – viac ako 9 rokov – je samo osebe celkom jednoznačne neprimerané a ako celok ho možno považovať za nezlučiteľné s imperatívom ustanoveným v čl. 48 ods. 2 ústavy (podobne napr. IV. ÚS 260/04, III. ÚS 262/07, II. ÚS 3/09, III. ÚS 254/09). Takáto zdlhavosť konania totiž predlžuje stav právnej neistoty dotknutej osoby do tej miery, že sa jej právo na súdnu ochranu stáva iluzórnym, a teda ho ohrozuje vo svojej podstate (mutatis mutandis I. ÚS 39/00, I. ÚS 66/03, III. ÚS 113/07).</p> <p>Pri hodnotení postupu okresného súdu ústavný súd prihliadol aj na skutočnosť, že napriek tomu, že už prikázal okresnému súdu v danej veci konať, okresný súd neorganizoval svoj procesný postup tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prerokovaná a skončená (§ 100 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku) a aby sa čo najskôr odstránil stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa naň fyzická osoba obrátila o rozhodnutie. Vec sa stále nachádza na okresnom súde, a to bez právoplatného rozhodnutia vo veci samej. Aj keď v priebehu konania bolo potrebné vypočuť viacerých svedkov, vyžiadať listinné dôkazy a vykonať znalecké dokazovanie (pričom vec sa z dôvodu odvolania sťažovateľky proti uzneseniu okresného súdu o priznaní znalečného takmer rok nachádzala na krajskom súde), ústavný súd bol tohto názoru, že žiadna skutková zložitosť veci nemôže ospravedlniť doterajšiu dĺžku posudzovaného konania pred okresným súdom. Navyše, ako vyplýva zo záverov posledného pojednávania konaného 18. októbra 2011, vo veci bude nariadené kontrolné znalecké dokazovanie, a to až s odstupom mnohých rokov od podania návrhu.</p> <p>Na základe uvedených skutočností ústavný súd dospel k záveru, že postupom okresného súdu v predmetnom konaní po právoplatnosti nálezU Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 43/06 z 20. apríla 2006 došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd neprikázal okresnému súdu, aby v zmysle čl. 127 ods. 2 druhej vety ústavy v danej veci konal, pretože táto povinnosť mu už bola uložená nálezom č. k. IV. ÚS 43/06-18 z 20. apríla 2006. Sťažovateľke priznal finančné zadosťučinenie v sume 2000 eur.</p>
Použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, EŠLP a iných súdov	Judikatúra Ústavného súdu Slovenskej republiky: IV. ÚS 43/06 IV. ÚS 260/04, III. ÚS 262/07, II. ÚS 3/09, III. ÚS 254/09 I. ÚS 39/00, I. ÚS 66/03, III. ÚS 113/07

Spisová značka	III. ÚS 399/2011
sudca spravodajca	Ján Auxt
druh konania	čl. 127 konanie o sťažnostiach fyzických a právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	nález – vyhovené
dátum rozhodnutia	22. novembra 2011
dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv	čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd
skutkový stav a základné fakty	Sťažovatelia, v procesnom postavení odporcov v prvom a druhom rade, vo svojej sťažnosti namietali porušenie ich vyššie uvedených práv postupom okresného súdu v konaní, predmetom ktorého je nárok navrhovateľa „o zaplatenie sumy 5 100 000 Sk s prísl.“ (návrh bol podaný v roku 2005), v ktorom tvrdí, že sťažovatelia ako odporcovia v prvom a druhom rade porušili svoju povinnosť v zmysle § 663 a nasl. Občianskeho zákonníka umožniť mu užívať nehnuteľnosť počas trvania nájmu. Predmetné konanie nebolo v čase rozhodovania ústavného súdu právoplatne skončené.
ratio decidendi	<p>1. Pri hodnotení prvého kritéria, právnej a faktickej zložitosti veci, ústavný súd uviedol, že nejde o právne zložitú vec. Skutková zložitosť prípadu sa nedala posúdiť, pretože okresný súd počas šiestich rokov nevykonal žiadny dôkazný prostriedok, žiadne relevantné pojednávanie, ktoré by poukázalo na komplikované zisťovanie skutkového stavu, a zaoberal sa len posudzovaním nároku navrhovateľa na oslobodenie od súdnych poplatkov (viac ako dva roky od júna 2005 do júna 2007) a k odstraňovaniu nedostatkov žaloby pristúpil až v roku 2011.</p> <p>2. Pri hodnotení druhého kritéria, správania účastníkov konania, ústavný súd nezistil, že by sa sťažovatelia svojím správaním pričínili na predĺžení tohto konania.</p> <p>3. Pri hodnotení tretieho kritéria, postupu samotného súdu v predmetnom konaní, ústavný súd konštatoval, že plynulosť súdneho konania závisí od toho, ako rýchlo súd odstráni nedostatky žaloby, ktoré mu bránia vec samu prejednať a rozhodnúť, čo sa okresnému súdu v dôsledku jeho nesústredenej a neefektívnej práce nepodarilo ani po šiestich rokoch od podania žaloby. Konanie je stále na začiatku a bez rozhodnutia vo veci samej, pričom okresný súd ešte v auguste 2011 realizoval výzvu na odstránenie nedostatkov podania. Tieto úkony mali byť vykonané hneď po podaní návrhu okresnému súdu. Teda stav právnej neistoty sťažovateľov v konaní nebol do dnešného dňa odstránený. Táto zdĺhavosť konania okresného súdu nemôže byť podľa ústavného súdu ničím ospravedlniteľná.</p> <p>Pri posudzovaní sťažnosti sa ústavný súd vysporiadal aj s vyjadrením okresného súdu, ktorý prípadné prieťahy v konaní odôvodnil tým, že zákonná sudkyňa bola počas konania dvakrát dlhodobo práceneschopná a veci z jej oddelenia boli prerozdeľované počas tejto doby inej sudkyňi, čo spôsobilo väčší časový odstup medzi úkonmi.</p> <p>Vyjadrenie okresného súdu v tomto smere ústavný súd tiež neakceptoval. V tejto súvislosti ústavný súd už viackrát uviedol (napr. I. ÚS 23/03, I. ÚS 141/03, II. ÚS 153/06), že personálne problémy (dlhodobá práceneschopnosť sudcu, zmeny zákonných sudcov) a nadmerné množstvo vecí, v ktorých sa musí zabezpečiť súdne konanie, by mohlo len dočasne ospravedlniť vzniknuté prieťahy, a to len v tom prípade, ak sa na ten účel prijali včas adekvátne opatrenia (m. m. I. ÚS 39/00, I. ÚS 55/02). Okresný súd vo svojom vyjadrení neuviedol žiadne konkrétne skutočnosti, na základe ktorých by bolo možné usudzovať, že v danej veci ide o takýto prípad.</p> <p>Ústavný súd preto vyslovil, že okresný súd svojím postupom v predmetnom konaní porušil základné právo sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, okresnému súdu prikázal v tomto konaní konať bez zbytočných prieťahov a sťažovateľom priznal finančné zadost'učinenie v sume 2 000 eur.</p>
Použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEP a iných súdov	Judikatúra Ústavného súdu Slovenskej republiky: I. ÚS 23/03, I. ÚS 141/03, II. ÚS 153/06 I. ÚS 39/00, I. ÚS 55/02

Spisová značka	III. ÚS 353/2011
sudca spravodajca	Ján Auxt
druh konania	čl. 127 konanie o sťažnostiach fyzických a právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	nález – vyhovené
dátum rozhodnutia	22. novembra 2011
dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv	čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd
skutkový stav a základné fakty	Sťažovateľ, v procesnom postavení obžalovaného, vo svojej sťažnosti namietal porušenie jeho vyššie uvedených práv postupom okresného súdu v trestnom konaní, predmetom ktorého bolo podozrenie zo spáchania trestných činov vydierania spáchaného so zbraňou, trestného činu násillia proti skupine obyvateľov a proti jednotlivcovi a trestný čin nedovoleného ozbrojovania, posúdenie prípadnej viny sťažovateľa za spáchanie tohto trestného činu a eventuálne uloženie trestu za takýto trestný čin. Obžaloba bola na sťažovateľa podaná spolu s ďalším občanom Ruskej federácie 26. apríla 2000.
ratio decidendi	<p>1. Pri hodnotení prvého kritéria, právnej a faktickej zložitosti veci, ústavný súd konštatoval, že po právnej stránke ide v zásade o štandardnú rozhodovaciu agendu súdov prvého stupňa, ku ktorej existuje ustálená judikatúra všeobecných súdov. Skúmanie súvislostí prerokovávanej veci s inými trestnými vecami, v ktorých bol sťažovateľ obžalovaným (pre účely zisťovania podmienok na uloženie súhrnného trestu, resp. zastavenie trestného stíhania pre neúčelnosť) však vyžadovalo od okresného súdu zvýšenú mieru pozornosti. Napriek tomu nebolo možné namietané konanie považovať z právneho hľadiska za mimoriadne zložitú. Po stránke skutkovej však bolo potrebné považovať sťažovateľovu vec za zložitú. Procesno-právna náročnosť prípadu spočívala predovšetkým v nevyhnutnosti zabezpečenia opätovných výsluchov svedkov na hlavných pojednávaniach vykonávaných okresným súdom, vyhodnotení prípadných rozporov s ich predchádzajúcimi výpoveďami, to všetko so zreteľom na zachovanie všetkých procesných práv sťažovateľa napriek jeho správaniu narušujúcemu vykonávanie úkonov trestného konania.</p> <p>Komplexne však podľa názoru ústavného súdu nebolo možné predmetnú vec považovať za tak skutkovo a právne náročnú, že by to aj vzhľadom na charakter okresným súdom vykonávaných procesných úkonov odôvodňovalo dĺžku konania viac ako 11 rokov.</p> <p>2. Pri posudzovaní druhého kritéria, správania účastníkov konania, ústavný súd dospel k záveru, že aj správanie sťažovateľa prispelo k dĺžke posudzovaného konania. Na dĺžku konania malo vplyv početné využívanie opravných prostriedkov sťažovateľom, ako aj opakované podávanie námietok zaujatosti voči konajúcim sudcom, ale aj ostatným sudcom pôsobiacim na okresnom súde, prípadne na krajskom súde. Ústavný súd uviedol, že ani jedna zo sťažovateľom podaných námietok zaujatosti nebola úspešná.</p> <p>Ústavný súd pri hodnotení postupu sťažovateľa bral do úvahy to, že ako účastník konania mal nesporne právo na procesné úkony, ktoré urobil. Ak v dôsledku uplatnenia procesných práv účastníkom konania dochádza k predĺženiu konania, zodpovednosť za tento stav neznáša oprávnená osoba, ale nemožno ju pripísať ani štátnemu orgánu konajúcemu vo veci (III. ÚS 242/03, IV. ÚS 218/04). Ústavný súd však k tomu poznamenal, že procesné návrhy, ktoré sú procesným právom účastníka konania, však nemôžu byť dôvodom na nekonanie v merite veci (podobne napr. IV. ÚS 111/03, II. ÚS 52/06).</p> <p>Ústavný súd ďalej uviedol, že sťažovateľovi možno taktiež pripísať podiel na vzniknutých prieťahoch, pokiaľ ide o odročenie hlavného pojednávania nariadeného na 9. september 2002, z ktorého sa ospravedlnil pre svoju práceneschopnosť, ktorej prešetrenie pravdivosti okresnému súdu sťažoval nedostatočnou identifikáciou osoby obvodného lekára, ako aj nepreukázaním svojej práceneschopnosti relevantnými listinnými dôkazmi. Prešetrením existencie týchto prekážok na strane sťažovateľa v nadväzujúcom období (september až december roku 2002) bolo zistené, že v čase, keď sťažovateľ požiadal o odročenie hlavného pojednávania, už nebol v ústavnej liečbe, hoci to vo svojom ospravedlnení doručenom okresnému súdu tvrdil.</p> <p>Ústavný súd ďalej poznamenal, že k predĺženiu konania prispelo aj odročenie hlavných pojednávani z dôvodu práceneschopnosti obhajcu sťažovateľa (JUDr. K.), ako aj z dôvodu čerpania dovolenky obhajcu sťažovateľa a odročenie hlavného pojednávania z</p>

	<p>dôvodu kolízie pojednávani sťažovateľovi ustanoveného obhajcu (JUDr. J.). Ústavný súd uviedol, že zodpovednosť za vznik týchto prekážok postupu konania (aj keď z objektívnych dôvodov) nemôže znášať len konajúci okresný súd.</p> <p>Tieto negatívne okolnosti týkajúce sa správania sťažovateľa ako účastníka konania zohľadnil ústavný súd pri rozhodovaní o výške primeraného finančného zadosťučinenia.</p> <p>3. Pri hodnotení tretieho kritéria, postupu samotného súdu v predmetnom konaní, ústavný súd konštatoval, že okresný súd vecou nedisponoval takmer 2 roky. V postupe okresného súdu však ústavný súd identifikoval obdobie procesnej nečinnosti spôsobenej organizačnými zmenami v súdnictve a zmenou v obsadení súdnych oddelení. Išlo predovšetkým o obdobie po vzdaní sa funkcie sudcu zákonnou sudkyňou v septembri 2003. Ústavný súd konštatoval, že pre procesný postup realizovaný okresným súdom v tomto období bola príznačná vysoká miera formalizmu a neefektívnosti. Úkony vykonávané okresným súdom nesvedčili o dostatočnom úsilí a aktivite konajúceho súdu prípad meritórne rozhodnúť. Okresný súd začal efektívne konať až po pridelení trestnej veci zákonnému sudcovi JUDr. S. (t. j. po 1. júli 2008), ktorý bol so zreteľom na zákonnú úpravu povinný zopakovať od začiatku celé hlavné pojednávanie a vykonať vo veci kompletne dokazovanie.</p> <p>Zhrňujúcو ústavný súd konštatoval, že v postupe okresného súdu v sťažovateľovej trestnej veci zistil nedostatky, ktoré vo svojom súhrne dosahovali ústavnú relevanciu. Nesústredenou a neefektívnou činnosťou sa okresný súd podieľal na predĺžení posudzovaného konania v rozsahu približne piatich rokov.</p> <p>Na základe uvedeného ústavný súd dospel k záveru, že postupom okresného súdu v predmetnom konaní základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prerokovanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru porušené bolo. Ústavný súd sťažovateľovi finančné zadosťučinenie nepriznal.</p> <p>Vzhľadom na to, že posudzované konanie už bolo právoplatne skončené, ako aj na to, že po úprave petitu sťažnosti podaním z 27. októbra 2011 sťažovateľ vyslovenie príkazu okresnému súdu vo veci konať už nežiadal, nebolo potrebné popri vyslovení porušenia označených práv sťažovateľa prikazovať okresnému súdu podľa čl. 127 ods. 2 ústavy, aby v predmetnej veci konal bez zbytočných prietáhov.</p>
<p>Použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESELP a iných súdov</p>	<p>Judikatúra Ústavného súdu Slovenskej republiky: III. ÚS 242/03, IV. ÚS 218/04 IV. ÚS 111/03, II. ÚS 52/06</p> <p>Judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva: rozsudok ESELP vo veci Wemhoff v. Nemecko z 27. júna 1968 rozsudok ESELP vo veci König v. Nemecko z 28. júna 1978</p>

<p>Spisová značka</p>	<p>III. ÚS 344/2011</p>
<p>sudca spravodajca</p>	<p>Ján Auxt</p>
<p>druh konania</p>	<p>čl. 127 konanie o sťažnostiach fyzických a právnických osôb</p>
<p>druh rozhodnutia a spôsob vybavenia</p>	<p>nález – vyhovené</p>
<p>dátum rozhodnutia</p>	<p>13. decembra 2011</p>
<p>dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv</p>	<p>čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd</p>
<p>skutkový stav a základné fakty</p>	<p>Sťažovateľka, v procesnom postavení odporkyne v deviatom rade, vo svojej sťažnosti namietala porušenie jej vyššie uvedených práv postupom okresného súdu v konaní o vydanie bezdôvodného obohatenia (predmetné konanie začalo v júni 1995). V čase rozhodovania ústavného súdu nebolo predmetné konanie vo vzťahu k sťažovateľke právoplatne skončené.</p>
<p>ratio decidendi</p>	<p>1. Pri hodnotení prvého kritéria, právnej a faktickej zložitosti veci, ústavný súd uviedol, že hodnotením kritéria zložitosti veci sa už bližšie nezaoberal (oprel sa pritom o svoje závery v rozhodnutiach sp. zn. III. ÚS 49/06 z 5. apríla 2006 a sp. zn. IV. ÚS 249/2010 z 9. novembra 2010, pretože v nich konštatoval, že v konaní o vydanie bezdôvodného</p>

	<p>obohatenia nešlo o tak právne a skutkovo zložitú vec, aby okresný súd nebol schopný právoplatne skončiť toto konanie aj vo vzťahu k sťažovateľke ako odporkyňi v deviatom rade).</p> <p>2. Pri hodnotení druhého kritéria, správania účastníkov konania, ústavný súd konštatoval, že sťažovateľka, ktorá je účastníčkou tohto súdneho konania od začiatku (jún 1995), sa výrazne nepodieľala na predĺžení tohto konania, ktoré iba na tomto okresnom súde trvá viac ako 10 rokov.</p> <p>3. Pri hodnotení tretieho kritéria, postupu samotného súdu v predmetnom konaní, ústavný súd konštatoval, že aj keď okresný súd v konaní už trikrát rozhodol rozsudkom (21. apríl 2008, 13. máj 2010 a 13. október 2011), konanie nie je ešte vo vzťahu k sťažovateľke právoplatne skončené, a teda nie je v súčasnosti odstránený stav jej právnej neistoty.</p> <p>Podľa názoru ústavného súdu občianske súdne konanie, ktoré trvá tak dlho, ako to je v danej veci, možno už len na základe jeho posúdenia považovať za nezlučiteľné s imperatívom ustanoveným v čl. 48 ods. 2 ústavy (aj v čl. 6 ods. 1 dohovoru). Takáto dĺžhavosť konania totiž predlžuje stav právnej neistoty dotknutej osoby do tej miery, že sa jej právo na súdnu ochranu stáva iluzórnym, a teda ho ohrozuje vo svojej podstate (mutatis mutandis I. ÚS 66/03, III. ÚS 113/07, III. ÚS 249/2010).</p> <p>Vzhľadom na uvedené ústavný súd vyslovil porušenie základného práva sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v predmetnom konaní a sťažovateľke priznal finančné zadost'učinenie v sume 3 500 eur.</p>
<p>Použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEP a iných súdov</p>	<p>Judikatúra Ústavného súdu Slovenskej republiky: I. ÚS 66/03, III. ÚS 113/07, III. ÚS 249/2010</p>

Spracovala : JUDr. Helena Kravcová

Upozornenie :

Prehľad vybraných rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „prehľad“) je neoficiálnym dokumentom, ktorý slúži výlučne na informovanie o rozhodovacej činnosti Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“). Prehľad zostavuje Analytické oddelenie Odboru súdnych poradcov a súdnej agendy Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky z rozhodnutí ústavného súdu, písomne vyhotovených a odoslaných účastníkom konania v danom období. Prehľad nezaväzuje ústavný súd a nenahrádza jednotlivé rozhodnutia ústavného súdu, z ktorých bol zostavený.